

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж2 53/25
24.7.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Татјане Лемајић, председника већа, Марије Бошковић и Слободана Керановића, чланова већа у парници тужиле-противтужене АА из ... са боравиштем у ..., чији је пуномоћник Срђан Дуран, адвокат из Београда, ул.Драгослава Јовановића број 7, против туженог-противтужиоца ББ из ..., чији је пуномоћник Сандра Ђорђевић, адвокат из Београда, ул.Далматинска број 75/1, ради развода брака, вршења родитељског права, уређење модела виђања, издржавања и хабитације, одлучујући о жалби туженог-противтужиоца, изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П2 223/24 од 6.11.2024. године, исправљене решењем истог суда П2 223/24 од 19.3.2025. године, у седници већа одржаној дана 24.7.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П2 223/24 од 06.11.2024, године, исправљена решењем истог суда П2 223/24 од 19.03.2025. године у ставу четвртном, петом и седмом изреке, а жалба туженог-противтужиоца **ОДБИЈА**, као неоснована.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П2 223/24 од 06.11.2024. године, исправљене решењем истог суда П2 223/24 од 19.03.2025. године, ставом првим изреке, тужба тужиле-противтужене АА је повучена у делу којим је тражила да се утврди брачна тековина парничних странака.

Ставом другим изреке, разведен је брак закључен дана 10.09.2011. године у Београду уписан у матичну књигу венчаних која се води за матично подручје Земун под текућим бројем ... за 2011. годину између ББ, рођеног ... године у ... од оца ... и мајке ... и АА, рођене ... рођене ... године у... од оца ... и мајке ....

Ставом трећим изреке, малолетно дете парничних странака ћерка ВВ, рођена дана ... године у ..., поверава се мајци АА која ће самостално вршити родитељско право.

Ставом четвртим изреке, лични односи малолетног детета ВВ са оцем ББ

одвијаће се на следећи начин:

- сваког другог викенда од петка после вртића (касније школе) до недеље до 19 часова;
- сваке среде после вртића (касније школе) до 19 часова;
- у недељи када дете не проводи викенд код оца виђаће се петком такође после вртића (касније школе) до 19 часова;
- сваки други верски и државни празник;
- сваки други рођендан детета;
- крсну славу оца од 9 до 19 часова;
- половину летњег и половину зимског распуста;
- у свим ситуацијама отац малолетно ће дете преузимати испред вртића – школе или места где дете станује уз претходни договор са мајком детета и вратиће је на адресу где дете живи са мајком;
- у свим осталим ситуацијама према договору родитеља имајући у виду жеље, потребе и обавезе малолетног детета.

Ставом петим изреке, обавезан је тужени-противтужилац ББ да на име свог доприноса за издржавање малолетне ВВ плаћа месечно износ од 30.000,00 динара на текући рачун мајке детета АА и то сваког 01. до 05. у месецу за текући месец почев од дана 09.02.2024. године као дана подношења тужбе, па убудуће док за то постоје законски услови.

Ставом шестим изреке, утврђено је право становања малолетне ВВ, рођене дана .... године на стану број 6 у ул.... у ... на катастарској парцели ... уписаног у лист непокретности КО ..., а који је у власништву туженог ББ у ком стану ће живити заједно са мајком АА којој је поверена на самостално вршење родитељског права, а која ће трајати до пунолетства малолетног детета ВВ, а што је тужени ББ, дужан да призна и трпи.

Ставом седмим изреке, обавезан је тужени-противтужилац ББ да се исели из стана који се налази у ... у ул.... на катастарској парцели ... уписаног у листи непокретности КО ....

Ставом осмим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље-противтужене АА у делу у којем је тражила да се обавезе тужени-противтужилац ББ да на име издржавања малолетне ВВ поред досуђеног износа од 30.000,00 динара плаћа још 5.000,00 динара до тражених 35.000,00 динара, као неоснован.

Ставом деветим изреке, одбијен је противтужбени захтев туженог-противтужиоца ББ којим је тражио да се малолетно дете ВВ повери оцу на самостално вршење родитељског права, да се уреди модел виђања малолетног детета са мајком и да се обавезе тужиља-противтужена АА да на име доприноса издржавању малолетног детета плаћа месечно износ од 20.000,00 динара почев од дана доношења пресуде па убудуће, као неоснован.

Ставом десетим изреке, одређено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Против наведене пресуде, жалбу је благовремено изјавио тужени-противтужилац побијајући је у ставу четвртом, петом и седмом изреке због битних повреда одредаба поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно утврђеног чињеничног стања.

Испитујући правилност побијане пресуде у ожалбеним ставовима, у границама законских овлашћења из члана 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” бр.72/11 са каснијим изменама и допунама), а у вези члана 202 Породичног закона, Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба туженог-противтужиоца неоснована.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку на које другостепени суд пази по службеној дужности, а због којих би побијана одлука у ожалбеним ставовима морала бити укинута.

Према чињеничном утврђењу у првостепеном поступку, парничне странке закључиле су брак дана 10.09.2011. године и имају једно малолетно дете, ћерку ВВ. Временом је дошло до поремећаја брачних односа, по наводима тужиље-противтужене трпела је психичку тортуру, тужени-противтужилац је знао да држи непрестани монолог сатима, подизао је глас, викао на тужиљу-противтужену јер је то био његов манир разговара са њом, тужиља-противтужена би се затварала у WC-у, више пута је развалио врата и узео кључеве од WC-а како не би могла да се закључа. По наводима туженог-противтужиоца да му је све ово било познато, да је знао за ове проблеме, радио би на себи. Тужиља-противтужена се у међувремену разболела и оперисала карцином дојке, а тужени-противтужилац јој није био подршка, ниједном није ишао са њом на прегледе, нити јој је био од било какве помоћи тада. Након прекида заједнице живота парничних странака, тужиља-противтужена се са малолетном ВВ преселила код својих родитеља у ..., ..., где за становање користе породичну кућу заједно са њеном мајком, братом и његовом породицом. Тужиљи-противтуженој је уступљена за становање једна соба са заједничком употребом кухиње и купатила а са малолетном ВВ спава у једном кревету. Тужени-противтужилац је 2008. године купио стан у ул. ... Центар животних активности малолетне ВВ је... где иде у вртић “...”, који се налази у истом дворишту где је и седиште основне школе “...”, где ће она по родитељском говору похађати основно школско образовање, заједно са својим другарима из вртића. У њеном окружењу ... су њене другарице и другови са којима се виђа након наставе у вртићу и у паркићу. Малолетна ВВ укључена је у активности у позоришту “...”. Тужиља-противтужена не поседује непокретну имовину и нема право својине на усељивом стану. С друге стране, тужени-противтужилац има у својини стан у ул. ..., површине 79 м², власник је гараже у ... улици од 9 м², као и половине куће у ..., за коју тврди да није условна за живот. Тужени поседује два аутомобила, “Мерцедес” годиште 2005 који се води на његову мајку и “Шкода” 2008. годиште које се води на његовог сада покојног оца. Мајка туженог-противтужиоца власник је више некретнина у ..., поседује кућу у ... са 6 апартмана који се издају, с тим што мајка туженог-противтужиоца искључиво убира новац од издавања куће. Парничне странке су сагласне по питању развода брака због поремећаја брачних односа.

Тужиља-противтужена са малолетним дететом живи код своје примарне

породице у ..., не плаћа закупнину, али плаћа рачуне за грејање, струју, кабловску и интернет око 70 евра. Запослена је и остварује зараду у износу од 78.000,00 динара месечно, с тим да има бонусе који варирају од 6.000,00 динара до 30.000,00 динара, и то у зависности од продаје. Поседује аутомобил марке “Hyundai” и за регистрацију плаћа 27.000,00 динара.

Малолетна ВВ има 6,5 година, иде у вртић “...”. Потребе малолетног детета и тужиле-противтужене за исхрану на месечном нивоу износе 45.000,00 динара. Трошкови за малолетну ВВ на месечном нивоу износе, и то: на име исхране 20.000,00 динара, за хигијену, витамине и козметику 2.500,00 динара, за одећу, обућу 5.000,00 динара месечно, за активности у позоришту “...” 3.500,00 динара месечно. Трошкови путовања на годишњем нивоу износе око 500 евра, што на месечном нивоу износи 5.000,00 динара, трошкови одласка у биоскоп једном месечно 1.500,00 динара, трошкови одласка у паркић 500,00 до 1.000,00 динара дневно, трошкови одласка на рођендане два пута месечно укупно 5.000,00 динара. Потребе малолетне ВВ на месечном нивоу износе око 55.000,00 динара.

Тужени-противтужилац по занимању је електроинжењер, запослен је на радном месту самосталног инжењера и остварује зараду око 100.000,00 динара месечно нето, плату прима по учинку и она варира од месеца до месеца, у зависности колико ради. Његово ангажовање највише је као професора предавача. Након прекида заједнице живота са тужилом-противтуженом наставио је да живи у стану који је у његовом власништву и за који је подигао кредит 2008. године који отплаћује. Власник је и гараже која се налази у ... улици, површине 9 м², као и куће у ... са уделом од 1/2 идеална дела. Лети борави по 3 месеца на мору у кући која је власништво његове мајке, која има 6 апартмана, од којих се неки и издају. Поседује чамац који је стар 30 година, чамцем развози и туристе и не одбија уколико желе да партиципирају у трошковима горива. Сарађује са Универзитетом и Инжењерском комором, али по том основу не остварује приходе. Аутомобил марке “Мерцедес” води се на његову мајку, а други аутомобил “Шкода” на његовог покојног оца.

Према налазу и мишљењу органа старатељства, Градског центра за социјални рад Барајево, од 22.04.2024. године, синтетизованог налаза и мишљења од 12.06.2024. године, допуне налаза и мишљења од 27.09.2024. године, допунског изјашњења од 15.10.2024. године и 24.10.2024. године и одговора на примедбе пуномоћника туженог-противтужиоца на налаз и мишљење органа старатељства од 27.09.2024. године и 15.10.2024. године, произилази да је процена органа старатељства да је малолетна ВВ код мајке безбедна, да има осигуран стални надзор одрасле особе, одговарајућу негу, едукативни подстицај, те је мајка процењена као подобан родитељ за самостално вршење родитељског права над малолетним дететом. Оправдано је малолетну ВВ поверити мајци на самостално вршење родитељског права, те да се лични односи малолетног детета са оцем одвијају према следећем моделу: сваког другог викенда од петка после вртића (касније школе) до недеље до 19,00 часова, сваке среде после вртића до 19,00 часова, у недељи када нема викенд петком такође после вртића до 19,00 часова, сваки други верски и државни празник, Крсну славу оца, половину сваког школског распуста. АА не поседује непокретну имовину, нема решено стамбено питања, нити има право својине на усељивом стану, нити било каквом стану. Након престанка заједнице живота прихваћена је од стране примарне породице, која станује у

... у .... Малолетна ВВ похађа Вртић "...” ... који се налази у истом дворишту где и седиште Основне школе "...” где ће она по родитељском договору похађати основно школско образовање заједно са својим другарима из вртића. Поред тога укључена је у активности у позоришту "...” који са радошћу и одушевљењем похађа. Малолетна девојчица тешко подноси актуелну ситуацију између родитеља као и чињеницу свог измештања из стана у улици у ... Током јуна, јула и августа месеца отац је боравио у Црној Гори а мајци и девојчици је дозволио боравак у наведеном стану што је малолетном детету јако пријало. У њеном окружењу ... су њене другарице и другови са којима се виђа након наставе у вртићу, мајка и ћерка су ишле на све друштвене садржаје које им је центар града омогућавао. Девојчица није задовољна када треба да дође у ... јер у ... воде садржајнији живот. Она доживљава стан у ... улици као центар својих животних активности, ту је њена соба која је опремљена намештајем који је прилагођен њеним потребама и у чијем је опремању сама учествовала што мајка не може да јој приушти у садашњим околностима. Отац детета поседује поред овог стана и половину породичне куће у ..., ... и гаражу на .... Такође, његова мајка која живи у непосредној близини ... улице има трособан стан, поседује и двособан стан у ... који се реновира и спрема за издавање, такође има и два стана у... који се издају као и две гараже. Партнерски односи између родитеља су нарушени, постоји нетрпељивост, свакодневни сукоби и свађе. Односе додатно отежава понашање оца детета који према наводима мајке, има јако изражену потребу за контролом како мајке детета, тако и самог детета (нпр.мајка износи ситуацију да узме девојчицу из вртића и натера је да се окупају, притом он наводно у купаћим гаћама уђе заједно са дететом у каду, натера девојчицу да промени гардеробу у којој је дошла и да се пресвуче у другу гардеробу која припада ћерки његовог брата и једино тако обучена може да оде у позориштанце). Мајка девојчице упоређује понашање оца са понашањем дежурног полицајца, он у свему и сваком види претњу, прилично је непредвидиво његово понашање, често агресивно и угрожавајуће. Није никада ту за дете али речима или разним врстама уцене, неповољно утиче на раст и развој малолетног детета. Мајка процењује да ће овакве очеве васпитне мере и појачавање контроле све више негативно утицати на одрастање малолетне ВВ и посебно се усложњавати са њеним поласком у школу као и са надлазећим адолесцентним и тинејџерским понашањима. Орган старатељства је на основу процене сваког сегмента дететовог живота проценио да је оправдано и у интересу малолетне ВВ заснивање права становања у корист мајке детета и малолетне ВВ на стану бр. 6 у згради за колективно становање у улици ... .. до пунолетства малолетне ВВ чиме би се обезбедили услови за несметано функционисање живота малолетног детета. На овај начин омогућиће се детету наставак примене нивоа стандарда који је примерен њеном физичком, менталном, духовном, моралном и друштвеном развоју. За правилан развој малолетне ВВ и њено формирање у зрелу и стабилну личност процењено је да је неопходно да се заштите потребе односно права малолетног детета на напред наведени начин, чиме се не угрожавају интереси туженог оца малолетне ВВ који има адекватне алтернативне могућности да свој стамбени статус регулише на други подобан начин. У интересу малолетног детета је измештање оца ББ из предметне непокретности у улици ... Изјашњавајући се на примедбе туженог-противтужиоца, орган старатељства Градски центар за социјални рад Барајево у свом одговору од 28.10.2024. године, навео је да је тужени-противтужилац партиципирао у овом поступку пред надлежним Градским центром за социјални рад Врачар где је саслушан на све релевантне околности о чему је надлежан орган старатељства Одељење Врачар сачинио и доставио свој налаз и мишљење. На наведени начин

туженом-противтужиоцу је пружена прилика да се изјасни о чињеницама које су од значаја за одлучивање у овом поступку. Поступајући у складу са чланом 104 став 1 тачка 1 ЗУП, процењено је да се може непосредно одлучити, без узимања допунских изјава и без вођења додатног испитног поступка имајући у виду чињенице и доказе које је тужени-противтужилац изнео у поступку. Не постоје препреке за остваривање права на становање за малолетне дете и тужиљу-противтужену као и да иселење туженог-противтужиоца не представља за њега неправду а фокус органа старатељства приликом формирања стручног мишљења је на интересу малолетног детета, а не на интересима родитеља.

Према налазу и мишљењу Градског центра за социјални рад Врачар од 08.05.2024. године произилази да је у том поступку тужени-противтужилац ББ навео да тужиља-противтужена АА и даље има кључ од стана и у стану се налазе њене ствари и дететове ствари и по прекиду заједнице говорио је тужиљи-противтуженој да може да настави да живи у стану те да актуелну комуникацију са АА, ББ оцењује као добру, што непосредно након раздвајања није био случај. Са аспекта когнитивног и емоционалног функционисања, код туженог-противтужиоца ББ нису уочена одступања, са њим се лако ступа у комуникацију. ББ манифестује потребу да одређене аспекте свог функционисања у брачној заједници и свог односа са дететом до детаља образложи и објасни што је у појединим тренуцима разговор са именованим представљало тешкоћу. Такође, изградио је своје виђење начина на који дете треба да функционише у околностима које су актуелно на снази (прекид заједнице) и истрајан је у аргументовању истог. Адекватно функционише у оквиру свог социјалног окружења, релације које остварује са својим сарадницима оцењене су као стабилне и адекватне. Мотивација за преузимање бриге о деци коју тужени-противтужилац вербализује током поступка оцењена је као аутентична. Током разговора тужени-противтужилац ББ навео је да се не слаже са моделом виђања предложеним у тужби уколико се дете повери мајци на самостално вршење родитељског права. Уколико се дете повери мајци, предлаже да виђа дете сваког радног дана од 13,30 до 18,00 часова, један дан током викенда са спавањем, два месеца током лета, месец дана током зиме, пола дана током сваког државног и верског празника. Ако се дете повери њему предлаже исти модел виђања са мајком. Предлажући наведено тужени-противтужилац се позива на споразум који је у вртићу потписао са тужиљом-противтуженом и истакао је своју жељу да сарађују са Одељењем Барајево.

Према усменом изјашњењу водитељке случаја Градског центра за социјални рад Барајево, ГГ произилази да су сви налази и мишљења, допуне извештаја рађени тако што се приступило опсервацији тужиље-противтужене и малолетног детета, односно тужиље-противтужене са малолетним дететом, извештаја Градског центра за социјални рад-Одељење Врачар, као и свих осталих доступних података. Лично нису опсервирани туженог-противтужиоца који се изјаснио пред Градским центром за социјални рад-Одељење Врачар о свим битним питањима за израду налаза и мишљења. С обзиром да је мајка у центру навела да је однос између ње и туженог-противтужиоца јако нарушен у великој мери, да тужени-противтужилац и даље покушава да је контролише, због чега долази до сукоба, то сама та атмосфера не би била добра по дете. Сам отац није фактор који би лоше утицао по психофизички развој детета већ однос парничних странака би лоше утицао на развој. Све што су навели у допунама је из исказа тужиље-противтужене, односно тужиља-противтужена код њих је изјавила да тужени-

противтужилац има алтернативне могућности становања. Само из тог разлога и због њихових односа су сматрали да је установљене хабитације измештање оца из непокретности у најбољем интересу малолетног детета. Отац, као отац није угрожавајући фактор детета, нити је то у мишљењу написано већ су се у изради налаза и мишљења водили тиме да би однос родитеља лоше утицао на психофизички развој детета. Списе су проследили Одељењу Врачар, односно фотокопију тужбе и Одељење Врачар је од самог почетка било задужено за опсервацију и израду налаза и мишљења везано за оца.

Полазећи од овако потпуно и правилно утврђеног чињеничног стања, правилном применом одредби материјалног права садржаног у члану 6, 77 став 3 и 266 Породичног закона у вези одредбе члана 2, 3 и 9 Конвенције о правима детета, правилно је првостепени суд полазећи од налаза и мишљења Градског центра за социјални рад-Одељење Барајево закључио да је у најбољем интересу малолетног детета ВВ да буде поверена мајци на самостално вршење родитељског права, имајући у виду досадашње функционисање у породици, те мишљење стручног тима да је мајка процењена као брижан, заинтересован родитељ, да на адекватан и задовољавајући начин води бригу о малолетном детету, да са дететом и фактички живи од прекида заједнице живота са туженим-противтужиоцем, да са дететом има близак и емотивно топао однос, те да прати развој детета и одговара на потребе детета, да је доминантно ангажована око непосредне бриге о ВВ и има капацитете да је усмери васпитно и образовно. Лични односи малолетне ВВ са оцем одређени су у складу са налазима и мишљењима Градског центра за социјални рад-Одељење Барајево, имајући у виду пре свега узраст детета и чињеницу да је мајка и у претходном периоду омогућавала готово свакодневно виђање детета са оцем, подржава контакт детета са оцем и има адекватне ставове о значају другог родитеља у развоју детета, с обзиром да је адекватно раздвојила партнерски од родитељског односа, а родитељи у складу са својим договором могу уредити виђање и на други начин, имајући пре свега у виду жеље, потребе и обавезе малолетног детета, те је применом одредбе члана 6, 61, 266 и 272 Породичног закона одлучено као у ставу четвртом изреке.

Приликом одређивања висине доприноса за издржавање, правилно се првостепени суд кретао у границама минималне суме издржавања прописане одредбом члана 160 став 4 Породичног закона које представља накнаду за храњенике и лица на породичном смештају и која износи 49.868,00 динара, ценећи да укупне потребе малолетног детета на месечном нивоу износе 55.000,00 динара, правилно је нашао да допринос оца за издржавање малолетног детета треба да износи 30.000,00 динара месечно, имајући у виду приходе туженог-противтужиоца и утврђене потребе детета. По оцени првостепеног суда, тужени-противтужилац који има 46 година и нема здравствених проблема, има могућности да се поред свог посла додатно радно ангажује на другим пословима, а све како би испунио своју законску обавезу издржавања малолетне ћерке ВВ. Првостепени суд је даље имао у виду да је тужени-противтужилац самоиницијативно плаћао издржавање за малолетну ВВ у износу од 35.000,00 динара, да би након тога наставио да плаћа износ од 20.000,00 динара месечно. Правилном применом одредби члана 1, 154 став 1, 160, 161, 162 и 266 став 1 Породичног закона, првостепени суд је одлучио као у ставу петом изреке побијане пресуде.

Правилном применом одредби материјалног права садржаног у члану 3 и 27

Конвенције о правима детета (“Сл. Лист СФРЈ-међународни уговори, бр. 15/90, 48/96 и 2/97) и одредби члана 6 и 194 Породичног закона, правилно је првостепени суд закључио да су се стекли услови да се контитуише право становања малолетног детета ВВ и њене мајке АА, као законског заступника на стану бр. 6 у ..., ул. ... чији је власник други родитељ малолетног детета, а овде тужени-противтужилац ББ. Предметни стан представља центар животних активности малолетне ВВ која има 6,5 година, која похађа вртић “...” који је у дворишту школе “...” где ће малолетно дете према договору родитеља ићи и у основну школу, малолетна ВВ потпуно је прилагођена средини у којој је живела до престанка заједнице живота родитеља, то би измештањем малолетне ВВ, био угрожен њен психофизички развој у овом осетљивом периоду живота. По налажењу првостепеног суда, наведена лична службеност не представља прекомеран терет за туженог-противтужиоца и не представља очигледну неправду, с обзиром да тужени-противтужилац остварује редовне приходе и има знања, способности и могућности да се и додатно радно ангажује како би остварио и додатне приходе, при чему у свом власништву поседује и гаражу у ... улици и у сувласништу у делу 1/2 куће у ..., чијом продајом може остварити додатни приход и на тај начин обезбедити средства за обезбеђење свог стамбеног простора. Првостепени суд је даље, с обзиром да тужени-противтужилац живи у стану на коме је утврђено право становања у корист малолетне ВВ и њене мајке, имао у виду да су односи парничних странака поремећени, да долази до свађа, те да таква породична ситуација негативно утиче на малолетно дете и представља висок ризик за даље адекватан раст и развој детета. По правилном закључку првостепеног суда, тужени-противтужилац има дужност да малолетној ВВ обезбеди стабилност у дому уз родитеља којем је поверена на самостално вршење родитељског права и да отклони потенцијалну опасност по њен психофизички развој и то измештањем из предметног стана. Исељењем туженог-противтужиоца, односно привременим ограничењем његовог права коришћења стана он није лишен свог власништва, а има за сврху да се смање несугласице и да се на тај начин отклони негативан утицај конфликтног односа бивших супружника на раст и развој детета, у супротном такви односи између родитеља представљали би непремостиву сметњу за реализацију права становања. Из наведених разлога, првостепени суд је одлучио као у ставу шестом и седмом изреке побијане пресуде.

Супротно жалбеним наводима туженог-противтужиоца, све важне чињенице за доношење одлуке о основаности тужбеног захтева садржаног у ставу четвртом, петом и седмом изреке побијане пресуде, првостепени суд је утврдио потпуно и поуздано, на основу доказа које је правилно ценио применом одредбе члана 8 Закона о парничном поступку. Жалбом туженог-противтужиоца чињенично стање није доведено у сумњу и на потпуно и правилно утврђено чињенично стање првостепени суд је правилно применио материјално право, а разлоге које је за своју одлуку дао првостепени суд у свему прихвата и овај суд, као јасне и довољне.

Побијана одлука о одржавању личних односа малолетне ВВ са оцем донета је правилном применом материјалног права и то одредбе члана 61. став 1. Породичног закона, којом је прописано да дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи, односно чланом 78. став 3. истог Закона, који предвиђа право и дужност родитеља који не врши родитељско право да са дететом одржава личне односе. Једно од основних начела правилног уређења односа родитеља и деце јесте да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета. Ово

правилно је прописано као начело Породичног закона у члану 6. став 1, а посебно је чланом 266. став 1. истог закона прописана дужност суда да се у спору за заштиту права детета и вршења родитељског права увек руководи најбољим интересом детета. Сагледавање шта је најбољи интерес детета захтева утврђивање и оцену свих битних чињеница које се односе на начин и процену подобности родитеља за вршење родитељског права. Чланом 270. истог закона прописано је обавеза суда да пре него што донесе одлуку о овом питању, затражи налаз и стручно мишљење органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима. Смисао цитиране законске одредбе је да се у поступцима који се тичу права детета суду обезбеди стручна помоћ како би суд имао могућност да поступи у најбољем интересу детета и правилно утврди све околности за процену родитеља у вршењу родитељског права, укључијући и виђање детета са родитељем са којим не живи а како је то правилно поступљено од стране првостепеног суда. С тим у вези, уколико родитељи нису закључили споразум о вршењу родитељског права, као у конкретном случају или суд процени да њихов споразум није у најбољем интересу детета, одлуку о поверавању заједничког детета једном родитељу и о начину одржавања личних односа детета са другим родитељем, доноси суд.

У том смислу, Апелациони суд је оценио да је првостепени суд правилно прихватио налаз и стручно мишљење надлежног органа старатељства, водећи рачуна о заштити интереса малолетног детета у смислу члана 266. став 1. Породичног закона и члана 3. Конвенције о правима детета, коју је наша земља ратификовала 1999. године. Жалбеним наводима туженог-противтужиоца не доводи се у сумњу да је предложен и усвојен начин одржавања личних односа детета и оца примерен постојећим приликама и усклађен са узрастом детета и њеним садашњим развојним потребама и уједно другостепени суд имао је и у виду да ће се начин да одржавања личних односа детета и оца одвијати и у свим осталим ситуацијама према договору родитеља имајући у виду жеље, потребе и обавезе малолетног детета тим пре што мајка не ускраћује, већ подржава виђање детета са оцем. Прецизно уређеним моделом виђања и одржавања контаката малолетне ћерке парничних странака са оцем уз могућност да се модел виђања прошири и у другим терминима по договору родитеља, управо се омогућава да то буде планирано виђање, да дете са оцем заједнички проводи дневне, недељне или дужа временска раздобља, међусобне посете, изласке, излете и викенде који су унапред планирани. Оваквим уређеним моделом виђања омогућиће се да време које дете проводе са оба родитеља буде садржајно и квалитетно, да родитељи подједнако учествују у васпитању детета, да буду у току са свим битним дешавањима у животу малолетне ВВ и да доприносе њеном развоју како би дете имало несметан и редован контакт у циљу развијања самосталног личног односа неоптерећеног партнерским конфликтом њених родитеља а овде парничних странака. Одређеним начином виђања као у одлуци првостепеног суда омогућиће се туженом-противтужиоцу као оцу, да без обзира што му дете није поверено на самостално старање, да оствари све аспекте родитељства уз могућност да се модел виђања прошири и у другим терминима по договору родитеља.

Жалбеним наводима туженог-противтужиоца, којима се оспорава утврђено чињенично стање и излаже сопствено виђење његових могућности да доприноси издржавању малолетног детета, не доводи се у сумњу законитост и правилност одлуке садржане у ставу петом изреке побијане пресуде.

Наиме, издржавање детета је основна обавеза родитеља изричито прописана чланом 73 Породичног закона, а ова обавеза произилази из садржине родитељског права (члан 68 став 2 Породичног закона) и уско је повезана са њиховим правом и дужношћу да децу чувају, подижу, васпитају и образују. Обавеза родитеља да доприноси издржавању детета је заједничка, дељива, јер је условљена како потребама детета, као повериоца издржавања, тако и могућностима родитеља, као дужника издржавања.

Одредбом члана 154 став 1 Породичног закона (у даљем тексту ПЗ) прописано је да малолетно дете има право на издржавање од родитеља. Према члану 8 истог закона, издржавање је право и дужност чланова породице одређених тим законом. Критеријуми на основу којих се одређује издржавање прописани су одредбом члана 160 ПЗ. Издржавање зависи од потреба повериоца издржавања и могућности дужника издржавања, при чему је суд дужан да води рачуна и о минималној суми издржавања (члан 160 став 4 ПЗ). Потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 2), док могућности дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицање зараде, његове имовине и личних потреба и обавеза да издржава друга лица, те других околности од значаја за издржавање (став 3).

С тим у вези, првостепени суд је правилно конкретизовао појединачне потребе малолетне ћерке парничних странака, правилно закључивши да укупне месечне потребе малолетног детета износе 55.000,00 динара, при чему је правилно имао и у виду да у време пресуђења минимална сума издржавања која представља накнаду за храњенике и лица на породичном смештају у време пресуђења износи 49.868,00 динара. Правилно ценећи наведене околности на страни малолетне ВВ, правилно је првостепени суд закључио а ценећи стандард и могућности туженог – противтужиоца за остваривање зараде, а с друге стране могућности законске заступнице малолетног детета, да тужени-противтужилац може да доприноси издржавању свог малолетног детета у износу од 30.000,00 динара месечно, који ће уз допринос мајке, као другог родитеља, задовољити све основне месечне потребе малолетног детета.

По ставу другостепеног суда, малолетно дете парничних странака има право на животни стандард какав ужива и тужени-противтужилац, као дужник издржавања. Жалбеним наводима туженог-противтужиоца којима оспорава своје могућности да доприноси издржавању свог малолетног детета у досуђеном износу, не доводи се у сумњу законитост и правилност побијане пресуде. Наиме, правилно је првостепени суд ценио да тужени-противтужилац који има 46 година и нема здравствених проблема, има могућности да се поред свог посла додатно радно ангажује на другим пословима, а све како би испунио законску обавезу издржавања своје малолетне ћерке ВВ уједно имајући и у виду да је тужени-противтужилац самоиницијативно плаћао издржавање за малолетну ВВ у износу од 35.000,00 динара и поред чињенице да је кредитно задужен, да би након тога наставио да плаћа износ од 20.000,00 динара месечно. Наиме, код обавезе издржавања деце, дозвољена је могућност да се висина издржавања одреди и у износу којим би се угрозила егзистенција родитеља – даваоца издржавања, јер су родитељи дужни да и по цену угрожавања сопствене егзистенције обезбеде довољно средстава за издржавање малолетне деце, јер је дужност родитеља да издржавају децу, а

висина обавезе издржавања деце мора бити одређена у складу са потребама деце и могућностима родитеља, дужника издржавања, а како је то правилно и првостепени суд утврдио, супротно жалбеним наводима туженог-противтужиоца.

Неосновано се жалбеним наводима оспорава законитост и правилност побијане одлуке садржане у ставу седмом изреке указивањем, да је након подношења тужбе од стране тужиље-противтужене, тужени-противтужилац испитан само једанпут од стране Градског центра за социјални рад-Одељење Врачар дана 21.03.2024. године и то само на околности старатељства над малолетним дететом, при чему након прецизирања тужбеног захтева од стране тужиље-противтужене у погледу тужбеног захтева којим је тражено право становања са исељењем туженог-противтужиоца Градски центар за социјални рад-Одељење Барајево није га ни једном позвао да се изјасни на наведене околности нити је упутио замолницу Одељењу Врачар ради саслушања туженог-противтужиоца на наведене околности.

Наиме, према стању у списима предмета поднетом тужбом од 09.02.2024. године тужиља-противтужена истакла је и захтев за утврђење права становања на предметном стану а према налазу и мишљењу Градског центра за социјални рад - Одељење Врачар од 08.05.2024. године произилази да је у том поступку тужени-противтужилац навео да тужиља-противтужена и даље има кључ од стана, да се у стану налазе њене ствари и дететове ствари и да је по прекиду заједнице говорио тужиљи-противтуженој да може да настави да живи у стану из чега несумњиво следи да се у поступку пред органом старатељства тужени-противтужилац изјашњавао и у погледу наведеног захтева за утврђење права становања

Такође, нису основани ни жалбени наводи да је Градски центар за социјални рад- Одељење Барајево налаз и мишљење дао на основу исказа изнетих у тужби, без испитивања оца на околности становања и исељења а што је био дужан да учини након поднете притужбе а уједно одбио је и доказни предлог туженог-противтужиоца да се изврши опсервација оца и детета у стану од стране надлежног Градског центра за социјални рад - Одељење Врачар. Супротно наведеним жалбеним наводима Градски центар за социјални рад - Одељење Барајево стручни налаз и мишљење, синтентизовани налаз и мишљење, допуну налаза и мишљења и допунска изјашњења дао је на основу опсервације тужиље-противтужене имајући и у виду да је тужени-противтужилац учествовао у овом поступку пред надлежним Градским центром за социјални рад-Одељење Врачар где је саслушан на све релевантне околности о чему је надлежан орган старатељства- Одељење Врачар сачинио и доставио свој налаз и мишљење. Имајући у виду правилно чињенично утврђење да актуелна породична ситуација односно породични проблеми између родитеља као фактори ризика који жалбеним наводима нису доведени у сумњу, представљају ризик за даљи адекватан раст и развој малолетног детета те како је малолетно дете парничних странака поверено тужиљи-противтуженој на самостално вршење родитељског права то је без утицаја на правилност побијане одлуке опсервација односа оца и детета у предметном стану јер отац није угрожавајући фактор детета већ би однос родитеља лоше утицао на психофизички развој детета.

Супротно жалбеним наводима туженог-противтужиоца побијана одлука садржана у ставу седмом изреке није заснована на доказима о власништву на

непокретностима оца, мајке, бабе и деде туженог-противтужиоца односно његове уже и шире фамилије нити на наводима водитеља случаја Градског центра за социјални рад - Одељење Барајево да тужени-противтужилац има има алтернативне могућности становања. Наиме, правилно је првостепени суд ценио да чињеница да је мајка туженог-противтужиоца власник више некретнина-стана у ... као и куће у на мору у Црној Гори није од утицаја на одлучивање с обзиром да мајка туженог-противтужиоца није странка у поступку а закон јасно одређује на чијој се имовини може утврдити право становања.

У погледу навода жалбе, да је првостепени суд одбио доказни предлог туженог-противтужиоца за извођење доказа увиђајем на лицу места како би се утврдила околност да ли је кућа у ... условна за живот, односно да продајом сувласничког удела не могу се остварити новчана средства неопходна да тужени-противтужилац себи обезбеди стамбени простор, другостепени суд указује да странка нема неограничено право да предлаже извођење доказа пред судом, нити се гарантује право да сви доказни предлози странке морају бити прихваћени. Сагласно одредби члана 229. став 2. Закона о парничном поступку, суд одлучује који ће се докази извести ради утврђивања битних чињеница, док из одредбе члана 319. став 1. истог закона, произлази да ће суд закључити главну расправу кад веће сматра да је предмет расправљен тако да се може донети одлука. Дакле, закључење главне расправе не значи да претходно морају бити расправљени сви наводи и изведени сви докази које су странке предложиле. У конкретном случају, по оцени другостепеног суда потпуно и правилно су утврђене све релевантне чињенице за оцену основаности тужбеног захтева садржаног у ставу седмом изреке побијане пресуде, парничне странке опсервиране су од стране надлежног органа старатељства, саслушане су у парничном поступку и њихове исказе правилно је првостепени суд уврстио у чињеничну грађу побијане пресуде тако да се не може говорити о селективном приступу, нити, супротно жалбеним наводима туженог-противтужиоца, о постојању повреде основних начела парничног поступка, односно обостраног саслушања парничних странака и начела равноправности из члана 5 Закона о парничном поступку. Наиме наведеном одредбом члана 5. став 1, 2 и 3 прописано је да ће суд свакој странци да пружи могућност да се изјасни о захтевима, предлозима и наводима противне странке, да је суд је овлашћен да одлучи о захтеву о коме противној странци није била пружена могућност да се изјасни, само ако је то законом прописано те да суд не може своју одлуку да заснује на чињеницама о којима странкама није пружена могућност да се изјасне осим ако законом није другачије прописано. У конкретном случају туженом-противтужиоцу пружена је могућност да се изјасни о свим захтевима, предлозима и наводима тужиље-противтужене и побијана одлука није заснована на чињеницама о којима странкама није пружена могућност да се изјасне из чега следи да иста није захваћена битном повредом поступка из члана 374 став 2 тачка 7 а у вези члана 5 Закона о парничном поступку о којој повреди другостепени суд иначе води рачуна по службеној дужности.

Неосновано се жалбеним наводима туженог-противтужиоца указује, да обавезивањем туженог-противтужиоца да се исели из предметног стана, првостепени суд није правилно применио материјално право с обзиром да Породични закон не познаје институт иселења, те да је првостепени суд пропустио да цени да је у најбољем интересу малолетног детета да оба родитеља живе у стану без обзира на њихове личне односе а да налажење првостепеног суда да продајом гараже и сувласничког удела на

непокретности у ... могу се обезбедити средства за обезбеђење стамбеног простора нема основ ни законски ни морално и да представља очигледну неправду за туженог-противтужиоца при чему није узео ни у обзир да је предметни стан купљен пре брака на кредит и да је рата кредита коју тужени плаћа 500 евра .

Наиме, првостепени суд је у складу са одредбом члана 270. Породичног закона, прибавио налаз и стручно мишљење органа старатељства Градског центра за социјални рад - Одељење Барајево те је правилно оцени и значај чињеница на које је њиме указано да је оправдано и у интересу малолетне ВВ заснивање права становања у корист мајке детета и малолетне ВВ до пунолетства малолетне ВВ чиме би се обезбедили услови за несметано функционисање живота малолетног детета и на овај начин омогућило детету наставак примене нивоа стандарда који је примерен њеном физичком, менталном, духовном, моралном и друштвеном развоју а имајући у виду специфичност породичних односа и начело заштите интереса и добробити малолетног детета. За правилан развој малолетне ВВ и њено формирање у зрелу и стабилну личност орган старатељства проценио је да је неопходно заштити потребе односно права малолетног детета на напред наведени начин измештањем оца из предметне непокретности у улици ..., чиме се не угрожавају интереси туженог-противтужиоца. Наиме, суштина утврђења права становања регулисаног чланом 194. Породичног закона је да се малолетној деци обезбеди заштита и брига која је неопходна за њихову добробит, и првостепени суд је управо и ценио да ли је у интересу малолетне ћерке парничних странака да сви заједно живе у истом стану када породични проблеми између родитеља као фактори ризика који жалбеним наводима нису доведени у сумњу, представљају ризик за даљи адекватан раст и развој малолетног детета. Предметни стан представља центар животних активности малолетне ВВ која има 6,5 година, која похађа вртић "...” који је у дворишту школе "...” где ће малолетно дете према договору родитеља ићи и у основну школу, малолетна ВВ потпуно је прилагођена средини у којој је живела до престанка заједнице живота родитеља, те би измештањем малолетне ВВ, био угрожен њен психофизички развој у овом осетљивом периоду живота.

Одредбом члана 58. став 1. Устава јемчи се мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона. Одредбом става 3. истог члана Устава, утврђено је да се законом може ограничити начин коришћења имовине.

Одредбе члана 6. ст. 1. и 3. Породичног закона ("Сл. гласник РС", бр. 18/05, 72/11 и 6/15), прописују да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета, а да држава има обавезу да поштује, штити и унапређује права детета.

Одредбама члана 194. Породичног закона, прописано је: да дете и родитељ који врши родитељско право имају право становања на стану чији је власник други родитељ детета, ако дете и родитељ који врши родитељско право немају право својине на уселивом стану (став 1), да право становања траје до пунолетства (став 2), као и да немају право становања дете и родитељ ако би прихватање њиховог захтева за право становања представљало очигледну неправду за другог родитеља (став 3).

Право детета на дом и право родитеља на имовину представљају основне вредности демократског уређења прокламованог Уставом, тако да ни један од њих не

може имати начелни примат, па уколико су ова права супростављена, онда се узимањем у обзир типичних особина и посебних околности појединачног случаја, применом начела праведне равнотеже, мора одлучити коме од права треба дати предност код одлучивања о праву становања. Право становања (*habitatio*) установљено чланом 194. Породичног закона, представља законодавну меру за остваривање права детета на дом, како би се обезбедили животни услови потребни за развој детета зајемчени чланом 27. став 2. Конвенције о правима детета. У питању је лична службеност из корпуса дечјих права која је установљено у циљу егзистенцијалне заштите детета, ради збрињавања детета и у интересу родитеља који врши родитељско право. За остварење овог права потребно је да буду испуњени услови прописани цитираном одредбом члана 194. Породичног закона. Суштина ове законске одредбе је да обезбеди остварење права на дом као једног од најважнијих права из корпуса права установљених ради добробити и заштите детета. Том праву морају бити подређени интереси родитеља, па и туженог-противтужиоца за предметни стан. Одговорност за обезбеђивање таквих услова којима ће детету бити пружен животни стандард примерен физичком, менталном, духовном, моралном и друштвеном развоју детета, првенствено сносе родитељи детета.

Дакле, наведеним одредбама, предвиђена је могућност конституисања личне службености ради заштите интереса детета, да има обезбеђен смештај до пунолетства а тиме и услове за свој правилан и потпун развој. Међу најбитнијим питањима за дететов живот је питање безбедног и неузнемираваног становања, па је основни циљ овог спора заштита једног од основних права детета а због тога и правна природа овог спора није примарно имовинско правна. С тога се на поступак за конституисања права становања пре свега примењују правила поступка за заштиту права детета. Конвенцијом о правима детета ("Службени лист СФРК" Међународни уговори бр. 15/90, 4/96 и 2/97) поред осталог: да у свим активностима које се тичу деце без обзира на то да ли их спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела, најбољи интереси детета биће од примарног значаја, а државе чланице се обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за њихову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, законских старатеља или других појединаца који су правно одговорни за дете и предузимају у том циљу све потребне законодавне и административне мере (члан 3. став 1. и 2); да државе чланице предузимају све одговарајуће законодавне, административне и остале мере за оставривање права признатих у овој конвенцији (члан 4); да државе чланице признају право сваког детета на животни стандард примерен физичком, менталном, духовном, моралном и друштвеном развоју детета, а да родитељи или друга лица одговорна за дете имају првенствено одговорност да, у оквиру својих способности и финансијских могућности, обезбеде животне услове потребне за развој детета (члан 27. став 1. и 2).

Конфликтни односи бивших супружника нису реткост у оваквим споровима, па је код оцене најбољег интереса деце, потребно утврдити да ли ће се овај интерес остварити у заједници живота деце са оба родитеља и поред значајно поремећених односа родитеља, који су потенцијална опасност по правилан психофизички развој деце. Наведена одлука садржана у ставу седмом изреке побијане пресуде, по оцени другостепеног суда, је у најбољем интересу малолетног детета парничних странака, који се управо цени кроз удовољење потребама деце за стабилним домом и породицом, а у супротном није искључена могућност да неподношљиви односи бивших

супружника, при истовременом коришћењу заједничког стана, негативно утичу на правилан психофизички развој малолетне ВВ. Наиме, родитељи су дужни да свој комфор и потребе подреде праву детета на дом, како би се обезбедили животни услови којима ће детету бити пружен животни стандард примерен његовом физичком, менталном, духовном, моралном и друштвеном развоју, при чему одговорност за обезбеђивање таквих услова, првенствено сноси родитељи.

По оцени Апелационог суда став три одредбе члана 194. Породичног закона има своју примену у ситуацијама, када би остварење ове личне службености у корист детета и родитеља којем је дете поверено, проистекло из очигледне злоупотребе од стране лица која то право захтевају, што овде није случај, као и у случају када би реализацијом тог права тужени био доведен у незавидан положај, по било ком питању, што такође у конкретном случају није ситуација. Из утврђених чињеница произилази да је тужени-противтужилац финансијски обезбеђен, да остварује редовне приходе и има знања, способности и могућности да се и додатно радно ангажује како би остварио и додатне приходе с обзиром да лети борави по 3 месеца на мору и да сарађује са Универзитетом и Инжењерском комором те да продајом гараже која се налази у ... улици, површине 9 м², као и удела од 1/2 идеална дела куће у ... може остварити и додатни приход ради обезбеђења свог стамбеног простора док са друге стране, тужилца-противтужена као економски слабија страна, нема других могућности да реши стамбено питање за дете према коме врши родитељско право. Имајући у виду да малолетна ћерка парничних старанака као ни преко законске заступнице мајке овде тужилца-противтужене, нема на други начин решено стамбено питање односно исте немају у својини непокретну имовину, то у конкретном случају право малолетног детета на дом представља примат у односу на право својине туженог-противтужиоца на стану. Тужени-противтужилац има услове да малолетној ћерки обезбеди стабилност у дому уз родитеља којем је поверена на вршење родитељског права и да отклони потенцијалну опасност по њен психофизички развој и то измештањем из предметног стана. Исељењем туженог-противтужиоца, односно привременим ограничавањем његовог права коришћења стана, он није лишен свог права својине, нити се исти доводи у незавидну ситуацију, а има за сврху да се смање несугласице и да се на тај начин отклони негативан утицај конфликтног односа бивших супружника на раст и развој детета. У супротном, такви односи између родитеља, представљали би непремостиву сметњу за реализацију права становања. По оцени овог суда, супротном одлуком погодовало би се тежњама које су неспојиве са циљем института *habitatio* који је превасходно и установљен у циљу остварења најбољег интереса детета, који је у основи свих права детета која се штите Породичним законом, али и Конвенцијом о правима детета, чије стандарде, сходно одредби чл. 16. став 2. Устава непосредно суд примењује. Најбољи интерес детета, управо се цени кроз удовољење потребе детета за стабилним домом и породицом, при чему треба имати у виду да су родитељи ти који по принципу одговорног родитељства морају да уложе све своје капацитете како би дете изместили из средишта поремећених партнерских односа и конфликта лојалности.

Приликом одлучивања, овај суд је имао у виду и остале жалбене наводе туженог-противтужиоца, које није посебно образлагао, на основу овлашћења из члана 396 став 1 и 2 Закона о парничном поступку, а у вези члана 202 Породичног закона, с обзиром да не могу довести до повољније одлуке за туженог-противтужиоца.

Са свега изложеног, одлучено је као у изреци ове пресуде, на основу члана 390 Закона о парничном поступку, а у вези члана 202 Породичног закона.

**Председник већа-судија
Татјана Лемајић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић